

Ізмаїльський державний гуманітарний університет
Педагогічний факультет
Кафедра загальної та соціальної педагогіки

"ПОГОДЖЕНО"

Ректор ІДГУ _____

проф. Лебеденко О.М.

" " 2011 р.

Програма

вступного фахового випробування
для вступників на основі диплому бакалавра
з «Теорії виховання в закладах інтернатного типу»
(за тестовими технологіями)

Спеціальність: «Початкове навчання та виховання
в закладах інтернатного типу»

"ПОГОДЖЕНО"
Ректор ІДГУ _____
проф. Лебеденко О.М.
" " 2011 р.

Програма

з «Теорії виховання в інтернатних закладах»

для отримання ОКР «спеціаліст»

на основі диплому бакалавра

Спеціальність: «Початкове навчання та виховання в закладах інтернатного типу»

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Міжнародний досвід влаштування дітей, які опинилися у кризових життєвих ситуаціях або залишилися без батьківського піклування, засвідчує доцільність орієнтації на інтернатні форми виховання дітей, а також домінування таких сімейних форм соціальної політики у цих питаннях, як створення і підтримку дитячих будинків сімейного типу. Ось чому актуалізується проблема підготовки фахівців, які мають особистісно-професійну готовність до роботи з вихованцями саме в системі виховних інституцій для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

Спеціаліст – освітньо-кваліфікаційний рівень вищої освіти особи, яка на основі бакалавратської підготовки здобула базову вищу освіту, спеціальні знання, уміння та навички, що є необхідними і достатніми для виконання професійних функцій, самореалізації, усвідомленні особливої особистісно-професійної ролі у створенні і наповненні змістом соціуму дитини-сироти, позбавленої батьківського піклування або яка опинилася у кризовій життєвій ситуації.

Враховуючи особливості педагогічної діяльності вихователя в закладах інтернатного типу, дитячих будинках сімейного типу, його ключові компетенції, програмні вимоги вступного фахового випробування випускників бакалаврату представлено за такими розділами: «Концепції гуманістичної педагогіки як ресурси виховання в закладах інтернатного типу», «Вихователь – суб'єкт професійної діяльності у закладах інтернатного типу та дитячих будинках сімейного типу», «Захист прав дитини – актуальна соціально-педагогічна проблема: підходи вітчизняних та зарубіжних практиків закладів інтернатного типу у її розв'язанні», «Сучасний заклад інтернатного типу як соціально-виховний інститут в системі соціалізації дитини», «Діагностика соціуму як передумова оптимальної організації реабілітації дітей з функціональними обмеженнями», «Дитяча дозвіллева діяльність у системі соціалізуючого впливу на вихованця.

ПРОГРАМА ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ

- **Концепції гуманістичної педагогіки як ресурси виховання в закладах інтернатного типу.** Узагальнена характеристика концепції «пошуку істини» Сократа. Ієрархія потреб у контексті концепції самоактуалізації А. Маслоу. Ідея самоцінності особистості як домінанта концепції особистісно-орієнтованого виховання І.Д. Беха. Молодіжна політика у світі («Конвенція про права дитини»; «Концепція виховання європейської громадянськості») та провідні завдання молодіжного соціалізаційного процесу у контексті Національної програми виховання дітей та учнівської молоді в Україні (2004 р.)
- **Вихователь – суб'єкт професійної діяльності у закладах інтернатного типу та дитячих будинках сімейного типу.**
Закон України «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування» (2005 р.) – провідний орієнтир діяльності вихователя закладу інтернатного типу (ЗІТ). Професіограма вихователя закладу інтернатного типу. Місце вихователя і вихованця у виховному процесі. Провідні стилі професійної поведінки вихователя ЗІТ; своєрідність демократичного стилю. Сучасні моделі виховання особистості і проблема професійної компетентності вихователя-фахівця.
- **Захист прав дитини як актуальна соціально-педагогічна проблема сьогодення** «Конвенція про права дитини» – база системи роботи вихователя ЗІТ щодо соціального захисту дитинства. Вживання, розвиток, захист і забезпечення активної участі в житті суспільства як пріоритетні напрямки професійної діяльності педагога ЗІТ. Цілепокладаючі принципи захисту дитинства (дитина – самостійний суб'єкт права, пріоритетність інтересів дітей перед потребами сім'ї, суспільства, релігії). Шляхи і форми гуманізації процесу соціально-педагогічного впливу на особистість

вихованця. Проблема створення асоціації педагогів ЗІТ, волонтерів, керівників правозахисних суспільних рухів у розв'язанні питань соціального виховання дітей ЗІТ у продовж їх життєвого шляху.

- **Сучасний заклад інтернатного типу** – важливий інститут соціалізації категорійної дитини. Узагальнена характеристика нормативно-методичних орієнтирів діяльності сучасного ЗІТ. Положення про ЗІТ, будинок сімейного типу. Проблема класифікації вітчизняних ЗІТ. Вихованець у підсистемах «вихователь-дитина», «дитина-дитина», «вихователь-дитина-різновікове угруповання дітей», «вихованець-вуличний простір-педагогічний колектив», «категорійна дитина-сім'я-ЗІТ». Особливості професійної діяльності фахівця з педагогічно занедбаною дитиною. Основні напрямки діяльності вихователя ЗІТ.

- **Діагностика соціуму як передумова оптимальної організації дітей з функціональними обмеженнями.**

Узагальнена характеристика принципів і закономірностей реабілітації дітей з обмеженими функціональними можливостями. Зміст реабілітаційних заходів у межах ЗІТ. Уніфікація зусиль соціальних інститутів по захисту і підтримці дітей з функціональними обмеженнями.

- **Дитяча дозвілєва діяльність вихованців ЗІТ** як провідний фактор їх позитивної соціалізації. Теоретичні основи дозвілля. Соціально-орієнтовані ігри як спільна дозвілєва діяльність вихованців ЗІТ. Залучення до культурно дозвілєвої діяльності вихованців з девіантною поведінкою: педагогічні технології, критерії ефективності проблем продуктивної методики організації дозвілєвої діяльності вихованців у ЗІТ. Дитяче самоврядування як фактор позитивної соціалізації категорійної дитини.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про освіту» - К., 1996.
2. Закон України «Про загальну середню освіту» - К., 1999.
3. Державний стандарт початкової загальної освіти – К., 2000.
4. Концепція безперервної системи національного виховання // Освіта – 1994. – 11 травня. С. 11-12.
5. Національна доктрина розвитку освіти України у ХХІ ст. Затв. указом Президента України від 17 квітня 2002 р. №347/2002// Освіта – 2002 24 квітня – 1 травня
6. Конвенція ООН «Про права дитини»
7. Азаров Ю.П. Семейная педагогика – М., 1982.
8. Бех І.Д. Особистісно-зорієнтоване виховання. – Нова філософія освіти. – К., 2009.
9. Богданова І.М. Педагогічна інноватика: Навч.пос. – Одеса, 2000.
10. Ващенко Г. Виховний ідеал – Полтава 1994.
11. Вікова психологія /за ред. Г.С.Костюка – К., 1976.
12. Гуменникова Т.Р. Теорія і методика роботи з дитячими та молодіжними організаціями: Навч.-метод. пос. – К., 2009.
13. Дитяча бездоглядність і безпритульність: історія, проблеми, пошуки: Навч. пос. /В.М. Оржеховська, В.Є. Виноградова-Бондаренко. – К., 2004.
14. Іванова І.Б. Соціально-психологічні проблеми дітей-інвалідів. – К., 2000.
15. Карпенчук С.Г. Теорія і методика виховання – К., 1997.
16. Лозова В.І., Троцько Г.В. Теоретичні основи виховання навчання: Навч. пос. – Харків: «ОВС», 2002.
17. Наш проблемный подросток: понять и договориться/под ред. Л.А.Регуш – СПб, 2001.
18. Основні орієнтири виховання учнів програма. – Тернопіль, 2008. – 80 с.
19. Паскаль О.В. Технології соціально-педагогічної діяльності: Навч. пос. – Одеса, 2011.
20. Психологія життєвої кризи /За ред. Т.М. Титаренко. – К.
21. Психолого-педагогічні аспекти роботи з «дітьми вулиці» /За ред. О.Безпалько. – К., 2000.
22. Приходченко К.І. Творче освітньо-виховне середовище навчального закладу. – Харків, 2007. – 160 с.
23. Раттер М. Помощь трудным детям – М., 1999
24. Сухомлинський В.О. Методика виховання колективу//вибрані твори в 5-ти т. – Т.1 – К., 1976.